Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. Octavian Dvornic)
Dosarul nr. 2a-1689/24
(2-21184474-02-2a-23042024)

D E C I Z I E

19 martie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Lucia Bagrin
Grefierii Iulius Șpac, Alina Dubenco

examinând în ordine de apel, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanta *****, și cererea de apel declarată de apelantul *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 februarie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva SRL"PAULESCU-MED", ***** privind repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 14 decembrie 2021 ***** a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva SRL „PAULESCU-MED", ***** privind repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că în luna august 2016 ***** s-a adresat la clinica SRL "Paulescu-Med", situată pe ***** pentru prestarea unor servicii stomatologice. Serviciile medicale au fost prestate de către medicul stomatolog *****.
3. Astfel menționează că, în urma intervențiilor efectuate de către pârât, reclamanta a suferit o senzaţie de „descărcare electrică", urmată de o hemoragie şi amorţeală. După poziţionarea a două implanturi pe hemiarcada superioară, pârâtul a prescris reclamantei un tratament medicamentos şi o vizită de control, oferindu-i asigurări că după trei săptămâni parestesia de care se plângea ***** va trece. Aceste servicii de tratament, care de fapt au fost necorespunzătoare, au

costat-o pe reclamantă 3200 euro.

4. Indică reclamata că pe parcursul intervențiilor efectuate, pârâtul a asigurat reclamanta că totul va fi bine și în scurt timp va reveni la normal. În urma intervenției, reclamanta nu a observat careva îmbunătățiri, deoarece buza de jos a rămas amorţită, vorbea cu dificultate, nu putea să mănânce, avea mereu scurgeri de saliva.
5. Reclamanta relatează că, fiind asigurată de către pârât că totul va fi bine, s-a prezentat ulterior la o vizită de control şi a continuat lucrările. În total pentru serviciile de tratament efectuate la această etapă, reclamanta a achitat suma de 5500 euro.
6. Comunică că, după ultima intervenție, reclamanta s-a întors în *****, unde a început să aibă dureri insuportabile. La data de 16-18 februarie 2017 ia căzut dentiera, iar un implant deja infectat se mişca deoarece nu era fixat bine. Din cauza durerilor insuportabile, s-a adresat la un medic stomatolog în oraşul *****, *****. A fost operată de urgenţă din cauză implantului care se mişca, avea o parte de gingii infectate şi o parte a gurii amorţită. De asemenea, s-a impus efectuarea unor şir de investigaţii costisitoare, inclusiv pentru ca aceasta să poată mânca.
7. Declară reclamata că, investigaţiile medicale şi constatările medico-legale efectuate au stabilit diagnoza clinică de leziune completă a nervului alveolar inferior stâng de origine iatrogenă culpabilă, iar tabloul clinic actual concretizat se consideră stabilizat, nu poate fi îmbunătăţit clinic şi nici amendabil. S-a constatat că cauzele prezentei leziuni au fost cauzate de intervenţiile care au avut loc în timpul procedurilor de implantare. Prin urmare, din cauza serviciilor necalitative, prestate de către medicul stomatolog *****, reclamantei i-au fost pricinuite pagube biologice permanente, iar consecinţele acestor traume au afectat calitatea vieţii reclamatei ***** în mod viager.
8. Reclamanta indică, că în urma prestării necorespunzătoare a serviciilor medicale, a suportat alte cheltuieli şi costuri în sumă de 3512 euro, pentru medicamente, vizită la medicul stomatolog din oraşul *****, radiografie efectuată în oraşul *****, servicii de tratament efectuate la medicul stomatolog din *****, şedinţe de acupunctură efectuate în *****, cheltuieli de transport, rapoarte medico-legale. Totodată, potrivit evaluărilor medicilor din domeniu, reclamanta urmează să suporte cheltuieli viitoare legate de tratamentul unei preimplantite evidenţiate pe arcada superioră dreaptă şi refacerea artefactului arcadei inferioare în regiunea instabilităţii evidenţiate şi distonanşei invicibile cu cea superioară omolaterală, care se ridică la suma de 20540 euro. Suține că prejudiciul suferit se justifică prin următoarele : a) Suma de 5500 Euro reprezintă costul serviciilor stomatologice prestate de către copârâți reclamantei *****. Acestea sunt confirmate prin Declarațiile medicului din 08.09.2017

depuse în fața OUP Munteanu Ion; b) în ceea ce privește suma de 3 512 Euro, aceasta este formată din următoarele cheltuieli: - 1 054 lei (echivalentul a 49,24 Euro, conform cursului BNM din 21.08.2021) reprezintă prețul medicamentelor procurate conform rețetelor medicale din 09.09.2016 și 05.02.2017. - 782 Euro - acupunctură și electroterapie pentru parestezie după intervenția de implantare efectuată în Moldova la medicul ***** în luna august 2016 pe partea dreaptă a bărbie și buzei, cu efectuarea a 15 ședințe în or. *****. - 1114 Euro, formată din suma de 362 Euro pentru servicii stomatologice obturare medie 35 și 36, precum și 752 Euro pentru vizita la medic și consultarea stomatologică medico-legală - 915 Euro - vizită și raportul medico-legal în temă de responsabilitate medicală - 76 Euro - radiografie din 18.11.2016 și 02.03.2017 - 152 Euro - extragerea șurubului de fixare, banda și sutura la data de 04.04.2017 - 162 Euro - investigație din 21.01.2017 pentru TC ConeBeam Arcata Signola Cartaceo și 25 Euro pentru medicamente procurate în urma investigației - 286 Euro - cheltuieli de transport . c) Suma de 20 540 Euro reprezintă costul serviciilor de tratament viitoare legate de tratamentul preimplantitei evidențiate pe arcada superioară dreaptă și refacerea artefactului arcadei inferioare.

9. Reclamanta relevă că, în vederea soluţionării pe cale extrajudiciară a situaţiei expuse supra, la data de 05.08.2021 a expediat în adresa pârâţilor notificarea privind compensarea prejudiciului material în sumă de 29 602 euro şi a prejudiciului moral în valoare de 50000 lei. Potrivit răspunsului din 21.09.2021, pârâtul ***** a solicitat prezentarea înscrisurilor care confirmă valoarea prejudiciului.
10. În acest sens, la 08.10.2021 a expediat răspuns la solicitarea din 21.09.2021 cu toate înscrisurile anexate, iar prin răspunsul din data de 25.10.2021, pârâtul ***** a menționat, că nu este de acord de a repara prejudiciul cauzat. Prin acest răspuns a oferit în mod detaliat documente, care probează prejudiciul material suportat de ***** ca rezultat al prestării serviciilor neconforme de către pârâţi, în sumă totală de 29 602 euro.
11. Invocă că, la data de 01.09.2021 conform avizului poştal de recepţie, notificarea a fost primită de către SRL „Paulescu-Med” fiind aplicată semnătura medicului *****. Astfel, data scadenţei plăţii este data de 02.10.2021, iar la data depunerii cererii de chemare în judecată, dobânda de întârziere calculată constituie suma de 137,88 euro.
12. Susține că, prin prestarea serviciilor medicale necalitative, ***** a adus atingere şi valorilor cu conţinut nepatrimonial ale *****, fiind cauzate pagube biologice permanente, consecinţele căreia au afectat calitatea vieţii în mod viager. Astfel, ca incertitudine, stres, umilinţă, dificultăţi în comunicare şi alimentare, afectarea structurii feţei, lipsirea de capacitatea de a-şi exprima afecţiunea prin sărut, restrângerea posibilităţii de viaţă socială.

13. Solicită reclamanta repararea în mod solidar a prejudiciului material prin încasarea din contul pârâţilor SRL „Paulescu-Med” şi ***** a sumei de 29 602 euro, dobânzii de întârziere în sumă de 137,88 euro, prejudiciul moral în valoare de 50000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Poziția instanţei de fond:

14. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 februarie 2024, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la *****, în beneficiul *****, prejudiciul material în mărime de 9012 euro, dobânda de întârziere în mărime de 4137,22 euro, convertiți în valuta națională conform cursului BNM la data executării hotărârii, prejudiciul moral în mărime 10000 lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat de la *****, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 7729 lei.

Solicitarea apelantului:

15. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 23 februarie 2024 apelanta *****, reprezentată de avocatul Ina Bostan, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii în partea respingerii cererii, cu emiterea unei noii hotărâri de admitere integrală a acțiunii.
16. La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 15 martie 2024, apelantul *****, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind tardivă și neîntemeiată.
17. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov la 23 aprilie 2024.
18. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2024, nu s-a dat curs cererilor de apel, fiind acordat apelanților un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri pentru prezentarea cererii de apel motivate, cît și dovada achitării taxei de stat și a taxei de timbru.
19. Ulterior, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 iunie2024, s-a acceptat spre examinare cererea de apel declarată de reprezentantul apelantului Nicolae Untila, avocatul Roman Doroftei.

Argumentele părţilor:

20. În motivarea cererii de apel depuse reprezentantul apelantei *****, avocatul Bostan Ina a indicat, aceleași motive de fapt și de drept din cererea de chemare în judecată prezentată în prima instanță, completând că, concluziile instanţei de

fond, prin care a fost respinsă pretenţia privind încasarea sumei de 20 540 euro, sunt neîntemeiate şi în totală contradicţie cu materialele cauzei.

21. În acest context a menționat, că suma de 20 540 Euro reprezintă costul serviciilor viitoare legate de tratamentul preimplantitei evidenţiate pe arcada superioară dreaptă şi refacerea artefactului arcadei inferioare, tratament obligatoriu pentru refacerea sănătăţii apelantei, fiind calculată ţinând cont de situaţia pacientei din 20 iulie 2017. Reieşind din faptul că la momentul examinării pacientei starea sănătăţii era una imprevizibilă şi instabilă, dr. ***** ca şi concluzie a indicat că „Cotaţia de preţ ar putea suferi schimbări pe durata tratamentului în urma schimbărilor imprevizibile a planului de tratament”.În legătură cu acest fapt apelanta, la etapa pregătirii pentru dezbateri, a prezentat instanţei probe suplimentare, prin care a demonstrat, că la 04.07.2022 din cauza durerilor s-a prezentat specialistului în chirurgia dentară unde medicul a constatat că „în timpul examenului medical a fost depistat un abces care afectează sistemul în zona 37 care a fost deci îndepărtat”. Urmare a acestor constatări ***** a fost supusă unui tratament care a costat-o 9 902, 00 euro, fapt confirmat prin Concluzia medicului chirurg, specialist în chirurgia dentară dct. ***** din 04.07.2022 şi Factura nr. 276 din 07.07.2022 şi ordinul de transfer din 14.07.2022, acte pe care instanţa de fond le-a lăsat în tăcere, neexpunându-se asupra lor.
22. A relevat, că o altă constatare care a format convingerea instanţei de respingere a pretenţiei cu privire la prejudiciul viitor, este faptul, că reclamanta nu a demonstrat că fixarea coroanei a fost efectuată de către medicul ***** şi anume acesta urmează să remedieze situaţia.
23. În legătură cu acest fapt a informat, că din materialele cauzei rezultă foarte clar că toţi dinţii de pe arcada inferioară au fost scoşi de către medicul ***** în ziua în care a fost afectat şi nervul alveolar, fapt ce rezultă din: Relatarea opiniei medicului legal ***** pe tema daunei persoanei cauzate dnei ***** din 10 aprilie 2017, *****, unde în istoria clinică este constatat „2 august 2016: depistarea punţilor şubrede, cu decizia ***** de a fectua extracţia tuturor elementelor dentare rămase pe arcada inferioară (5 elemente) şi poziţionarea a 7 implanturi inferiori (lucru efectuat în timpul unei singure şedinţe de la orele 18:45 până la orele 23:00);Raportul de expertiză judiciară nr. 281 din 25 mai 2020 efectuată în comisie, unde la pag. 8 este indicat „2 august 2016 depistarea punţilor şubrede, cu decizia din partea ***** de a efectua extracţia tuturor elementelor dentare rămase pe arcada inferioară şi poziționarea a 7 implanturi noi.Din aceste materiale rezultă cu certitudine, că toţi dinţii de pe mandibulă (elementele inferioare) au fost extraşi şi fixate implanturi noi la data de 2 august 2016, iar pe aceste implanturi a fost fixată coroana, care în aprilie 2017 deja era instabilă. În legătură cu această intervenţie s-a expus medicul *****, medic

chirurg, specialist în stomatologie, din 24 aprilie 2017, în care medicul constată „Analizele rapoartelor radiologice (TAC şi ortopanoramică) succesive primei intervenţii relevă o superare al canalului mandibular produs de tăieturi în timpul pregătirii pentru implantare. A fost evidenţiată prezenţa periimplantitei din cauza implanturilor...Analiza artefactului protezic inferior a evidenţiat distonanţa hemiarcadei stângi prezentând un decalaj de circa 2 mm... testând potrivirea acestui artefact se relevă o înclinare care compromite stabilitatea". Astfel că, înlăturarea acestei proteze infectate şi instabile era mai mult decât necesară şi obligatorie pentru refacerea ţesuturilor şi implantarea unor proteze noi.

24. Cu privire la alegerea clinicii pentru a-şi recupera sănătatea, a afirmat, că apelanta domiciliază de peste 20 ani în *****, fapt cunoscut de către intimatul *****, astfel că tratamentele posterioare intervenţiilor din august 2016 - februarie 2017 nu au fost un moft al apelantei, dar au rezultat din faptul, că ***** este cu viza de reşedinţă permanentă în *****, astfel la momentul apariţiei durerilor şi complicaţiilor s-a adresat după ajutor medicilor din acel stat, respectiv întreg tratamentul a fost dispus de medicii din *****.
25. Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului moral, parțial admisă de către instanța de fond, a menționat, că suma acordată cu titlul de despăgubiri morale nu este una proporţională, întrucît tratamentul stomatologic defectuos al medicului ***** produs în perioada august 2016- 1 februarie 2017 a avut consecinţe grave atât asupra vieţii sociale şi a celei de familie ale apelantei, ce a produs apelantei o traumă fizică şi psihică ireversibilă, concretizată în durerea fizică pe care a presupus-o procesul de vindecare, în suferinţa psihică generată de tratamentele şi intervenţiile la care a fost supusă aceasta, în consecinţele pe termen lung ale leziunilor suferite, astfel cum acestea sunt confirmate inclusiv de raportul de expertiză medico-legală, de faptul că aceasta încă are dificultăţi de mastecare şi hipersalivaţie, deşi a trecut mai bine de şapte ani din momentul intervenţiei.
26. Se mai invocă în cererea de apel, că instanţa de fond îşi motivează soluţia de a respinge pretenţia de încasare a prejudiciului în mod solidar de la SRL „Paulescu-Med" şi ***** invocând faptul, că la materialele cauzei nu au fost prezentate careva înscrisuri prin care să se ateste că reclamanta s-a adresat clinicii SRL „Paulescu-Med" şi între acestea există careva raporturi juridice" precum şi „la momentul efectuării intervenţiilor medicale, pârâtul ***** se afla în afara orelor de muncă" sau „în cadrul şedinţelor de judecată pârâtul ***** a indicat faptul că reclamanta s-a adresat la medic fiind o rudă şi a solicitat efectuarea intervenţiilor stomatologice cu suportarea unor cheltuieli minime".
27. Aceste constatări ale instanţei apelanta le consideră a fi în totală contradicţie cu circumstanţele cauzei şi cu normele de drept aplicabile speţei, deoarece în speţă

intimatul ***** a declarat în şedinţă de judecată că este angajat al SRL „Paulescu Med”, iar apelanta ***** este pacienta sa, or în legislația medicală nu există noţiunea de rudă a medicului, de asemenea a declarat că tot tratamentul şi procedurile medicale au fost efectuate în cadrul clinicii private SRL „Păulescu Med”, precum şi că a primit de la pacienta ***** suma de 5 500 Euro pentru procedurile efectuate.

28. În context a accentuat, că clinicile stomatologice private activează integral după principiile autogestiunii şi a economiei de piaţă, iar una din sursele de finanţare în serviciu stomatologic sunt cele din prestarea serviciilor contra plată (plata directă de către pacient).
29. Astfel, consideră că atât medicul *****, cât şi clinica privată SRL „Păulescu Med” sunt prestatori de servicii de sănătate, potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 263 cu privire la drepturile şi responsabilităţile pacientului şi art. 4 alin. (1) şi (3) ale Legii ocrotirii sănătăţii nr. 411 din 28 martie 1995, or normele citate prevăd expres că atât instituţiile medico-sanitare, indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare, cât medicii şi alţi specialişti în domeniu, abilitate cu dreptul de a practica anumite genuri de activitate medicală poartă răspundere pentru organizarea de asistenţă medicală şi pentru calitatea ei.
30. Cu referire la cheltuielile de asistenţă juridică în sumă de 1000 Euro, suportate de reclamanta *****, admise parțial în parte de către instanța de fond, partea apelantă a consemnat, că instanța de fond n-a ținut cont de complexitatea acestui litigiu. Or, acest litigiu având interacţiuni interdisciplinare, la caz cu cel medical, este unul mult mai complex, ce a necesitat pregătire suplimentară, examinarea unui volum mare de probe şi documente, pentru a pregăti strategiile de apărare.
31. În motivarea apelului declarat de reprezentantul apelantului *****, avocatul Nichitoi Iurie s-a invocat, că intimatei ***** i-a fost acordat tratament calificat şi la cel mai înalt nivel posibil cu materiale de înaltă calitate, fapt ce se probează prin probele la dosar, sau de către aceasta fiind prezentate certificatele şi actele care confirmă produsele folosite de către apelantul *****. Întreaga intervenţie a fost efectuată din 3 etape, la fiecare etapă intimata *****, fiind anunţată pînă la începerea acestea ca este obligată să consulte medicul stomatolog ***** şi să urmeze un tratament special indicat, de la care nu se permiteau abateri, însă care nu au avut loc deoarece ea a refuzat de a primi tratamentul medicamentos, motivînd că are dereglări stomacale şi intoleranţă către aceste medicamente, la ce i-a fost propus de a lua un tratament stomacal paralel cu cel prescris, însă intimata nu a dorit, spunînd că s-a saturat să se otrăvească. Apelantul ***** a informat intimata că este necesar respectarea tratamentului, efectuarea procedurilor, procedurilor de vizită. După ce au fost efectuate procedurile de tratament terapeutic şi finisată lucrarea de protezare şi

implantare, careva pretenţii din partea intimatei ***** nu au parvenit, aceasta fiind mulţumită de lucrarea petrecută. Ulterior, ea a plecat cu lucrarea fixată în cavitatea bucală, aceasta avînd loc în anul 2016.

32. Suplimentar a menţionat, că intimatei i sa comunicat că este necesar de respectat un regim strict de tratament şi încă mai este necesitatea de a efectua o procedură şi anume de remodelare osoăsă şi corecţia gingivală, care se va petrece peste o perioadă de timp, la care intimata ***** a dat asigurări că va respecta cu stricteţe indicaţiile medicului și se va prezenta ulterior pentru ultima etapă. Lucrarea a fost fixată pe un ciment temporar, care a fost pusă pentru a fixa stabilitatea implantelor dentare şi preîntîmpinată pentru a nu forţa sau controla stabilitatea în cavitatea bucală cu forţa degetelor sau cu apăsarea mîinii. Ulterior, intimata a contactat apelantul *****, spunînd că ea apasă cu degetul şi trage şi are o micromobilitate, la ce i-a fost recomandat categoric să nu forţeze şi să se prezinte cît de curînd posibil, fiindcă a fost folosită metoda implantării cu încărcare imediată ce presupune unele riscuri. Peste un careva timp, intimata ***** a telefonat şi a spus că lucrarea a fost înlăturată de către ea, fără a se consulta cu apelantul, care a încercat să afle de ce ea a procedat în acest fel şi de ce nu s-a adresat medicului, însă intimata nu a explicat motivul şi ca pacient nu s-a mai adresat la medicul *****, aceasta fiind în anul 2017. Ulterior, peste jumătate de an de zile apelantul ***** a fost informat de organele de drept că împotriva acestuia a fost depusă o plîngere de către intimată în care aceasta îl învinuiește de comiterea unei infracţiuni, fiind depus în acest sens explicaţii şi probe, în urma cărora nu s-a stabilit vinovăţia apelantului *****, fiind dispusă refuzul în pornirea urmăririi penale şi clasarea procesului penal.
33. A informat, că în instanţa de fond apelantul ***** a invocat că constatarea vinovăţiei este o condiţie obligatorie conform prevederilor legale şi recomandărilor CSJ cu privire la practica aplicării de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrităţii corporale sau altă vătămare a sănătăţii ori prin deces, însă instanţa nu a luat în calcul aceste argumente.
34. Suplimentar a menționat, că intimata tocmai peste 5 ani de zile a depus acţiune civilă împotriva lui ***** pe marginea serviciilor acordate în anul 2016 de către ultimul în calitate de medic-stomatolog. Astfel, presupus prejudiciu invocat de către ***** a apărut în anul august 2016, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă abia la data de 14 decembrie 2021, peste 5 ani şi 4 luni de zile de la presupui prejudiciu invocat de către intimata (reclamantă), prin urmare este cert că acţiunea a fost depusă cu depăşirea termenului de prescripţie.

35. A completat, că cerinţa sumei în mărime de 3512 Euro, ce reprezintă cheltuielile suportate de către intimată ulterior intervenției medicale efectuate de către medicul *****, şi anume 1 054 lei (echivalentul a 49,24 Euro, conform cursului BNM din 21.08.2021) ce reprezintă preţul medicamentelor procurate conform reţetelor medicale din 09.09.2016 şi 05.02.2017; 782 euro -pentru 15 şedinţe în or. ***** de acupunctură şi electroterapie pentru parestezie pe partea dreaptă a bărbie şi buzei; 1114 Euro, formate din suma de 362 Euro pentru servicii stomatologice obturare medie 35 şi 36, precum şi 752 Euro pentru vizita la medic şi consultarea stomatologică medico- legală; 915 Euro - vizită şi raportul medico-legal în temă de responsabilitate medicală; 76 Euro - radiografie din 18.11.2016 şi 02.03.2017; 152 Euro - extragerea şurubului de fixare, banda şi sutura la data de 04.04.2017; 162 Euro - investigaţie din 21.01.2017 pentru TC ConeBeam Arcata Signola Cartaceo şi 25 Euro pentru medicamente procurate în urma investigaţiei; 286 Euro - cheltuieli de transport, este una prescrisă. Or, necatând la faptul că, sunt imprescriptibile extinctiv pretenţiile cu privire la repararea prejudiciului patrimonial şi moral cauzat prin deces sau vătămare a sănătăţii, astfel intimata avea dreptul să solicite repararea prejudiciului despre care a aflat în perioada anterioară intentării acţiunii, dar nu mai mare de 3 ani (perioada 2017-2020), prin urmare suma de 3512 Euro a fost solicitată peste un termen mai mare de 3 ani, dat fiind faptul că intimata a înaintat acţiunea la data de 14 decembrie 2021.
36. În acest aspect a indicat, că instanţa de fond a respins excepţia de tardivitate invocată de apelant doar pe faptul, că aceasta a fost depusă de către acesta după încheierea pregătiri cauzei pentru examinare, însă instanţa de fond nu a ţinut cont de faptul, că apelantul ***** nu a participat în acea şedinţă şi nu a cunoscut despre acest fapt, astfel instanţa de fond nici nu s-a expus pe fondul cererii de tardivitate, din care considerent solicită ca instanţa de apel să se expună pe marginea tardivităţii acţiunii înaintate de către intimată.
37. Instanţa de fond a mai reţinut cu referire la încasarea sumei în mărime de 5500 euro, ce reprezintă costul serviciilor stomatologice prestate intimatei (reclamantei) *****, că acestea sunt confirmate prin înscrisurile anexate, or prin Declaraţia apelantului (pârâtului) ***** depuse în faţa Organului de Urmărire Penală (f.d. 23), dar şi din explicaţiile date de ***** în şedinţa de judecată din 01 februarie 2024, ultimul a recunoscut primirea banilor în mărime totală de 5500 euro de la intimata (reclamantă) pentru serviciile/intervenţiile stomatologice efectuate. Ca urmare instanţa de fond a considerat că prejudiciul material suportat de către ***** în mărime totală de 5500 euro este justificat temei pentru care a dispus încasarea acestuia în beneficiul intimatei (reclamantei). Pe cînd la caz instanţa de fond nu a constatat din nici o probă că aceste servicii sunt necalitative, şi că eu aş urma să restitui aceste sume de bani

pentru aceste servicii, sau suma de 5500 Euro nu are o careva tangenţă cu cerinţa invocată de către intimată şi anume - leziuni nervoase a nervului alveolar inferior stâng.

38. Referitor la solicitarea sumei în mărime de 3512 Euro, ce reprezintă cheltuielile suportate de către intimata (reclamanta) ulterior intervenţiei medicale efectuate de către medicul *****, şi anume 1 054 lei (echivalentul a 49,24 Euro, conform cursului BNM din 21.08.2021) ce reprezintă preţul medicamentelor procurate conform reţetelor medicale din 09.09.2016 şi 05.02.2017; 782 euro -pentru 15 şedinţe în or. ***** de acupunctură şi electroterapie pentru parestezie pe partea dreaptă a bărbie şi buzei; 1114 Euro, formate din suma de 362 Euro pentru servicii stomatologice obturare medie 35 şi 36, precum şi 752 Euro pentru vizita la medic şi consultarea stomatologică medico- legală; 915 Euro - vizită şi raportul medico-legal în temă de responsabilitate medicală; 76 Euro - radiografie din 18.11.2016 şi 02.03.2017; 152 Euro - extragerea şurubului de fixare, banda şi sutura la data de 04.04.2017; 162 Euro - investigaţie din 21.01.2017 pentru TC ConeBeam Arcata Signola Cartaceo şi 25 Euro pentru medicamente procurate în urma investigaţiei; 286 Euro - cheltuieli de transport, instanţa le-a considerat întemeiate şi justificate temei pentru care a dispus încasarea acestora.
39. În acest context a susținut, că în cadrul examinării cauzei în fond, reprezentanţii intimatei (reclamantei) nu au prezentat cea mai importantă probă şi anume că lucrarea efectuată de către apelant nu a fost calitativă. Ceea ce ţine de proba prezentată de intimata (reclamantă) privind înlăturarea implanturilor dentare, efectuarea lucrărilor protectice, şi efectuarea manoperelor practice în cavitatea bucală a pacientei, acestea au fost efectuate fără să mai fie luată o decizie promptă de salvare sau folosire a capacităţii osoase pentru restabilire a intimatei. Luînd în consideraţie că conform presupuselor acte unele implanturi trebuiau păstrare şi augmentate cu ţesut osos, despre care intimata ***** a fost preîntimpinată la ultima şedinţă făcută de către apelantul ***** în anul 2017, pînă în prezent nu se cunoaşte soarta acestora.
40. Suplimentar a completat, că nu s-a efectuat o expertiză referitor la calitatea lucrării de implantare petrecute de apelantul ***** şi calitatea implanturilor, fiindcă aceste produse nu sunt produse de către *****, ci sunt produse de către uzina producătoare din Corea şi Japonia. Totodată, din actele prezentate de către intimată (reclamant) reiese că în ***** urma a fi înlăturat un implant şi a instalat alte două implanturi, pentru a fi efectuată o lucrare protetică pe toata suprafaţa masticatorie a mandibulei, din ce reiese că restul implantelor efectuate de către ***** simt restante, adică au rămas în cavitatea bucală a pacientei, ce ar constata că nu este problema aliajului sau materialului folosit, dar

augmentării şi osteorestabilirii individuale a biotipului osos şi regenerării osoase a intimatei (reclamantei) *****.

41. Totodată a opiniat, că instanţa de fond nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii, a dat o apreciere arbitrară probelor din dosar, iar la emiterea hotărîrii, neavînd un suport probatoriu, s-a bazat mai mult pe presupuneri, şi pripit a concluzionat despre încasarea prejudiciului material în suma de 5500 euro, ce reprezintă costul serviciilor stomatologice prestate intimatei (reclamantei) ***** şi suma de 3512 Euro, ce reprezintă cheltuielile suportate de către intimata (reclamanta) ulterior intervenţiei medicale efectuate de către medicul *****. Or, în cadrul cercetării judecătoreşti aşa şi nu s-a constatat prin probe, pertinente, concludente şi utile faptul că, serviciile medicale(lucrarea protetică, implantarea, implanţii) acordate intimatei de către medicul ***** au fost necalitative. Totodată, Instanţa de fond nu a stabilit cu precizie, care este mărimea(suma) prejudiciului material care se atribuie anume la presupusa deteriorare a nervului alveolar, şi din ce este formată suma respectivă, de exemplu: costul tratamentului nervului alveolar, diagnosticarea deteriorării acestuia, procedurile de acopunctură şi procedura de electromiografie pe care le-a invocat intimata etc
42. Cu referire la cerinţa intimatei (reclamantei) privind încasarea prejudiciului moral în suma de 50 000 lei, instanţa a concluzionat că, medicul ***** nu a acţionat cu intenţie în momentul în care a cauzat această traumă pacientului *****. Astfel, instanţa a considerat justificat a încasa prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, or suma solicitată în mărime de 50 000 lei este exagerată în raport cu faptul că pe parcursul examinării cauzei s-a constatat că intimata (reclamanta) nu a respectat cu stricteţe indicaţiile medicului stomatolog *****.
43. Cu referire la încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 02.10.2021-01.01.2024 în mărime de 4137,22 euro, consideră că instanţa neîntemeiat a ajuns la concluzia temeiniciei acesteia, or, cerinţele privind repararea prejudiciului moral şi încasarea dobînzii de întîrziere sunt cerinţe subsecvente cerinţelor de bază şi solicită să fie respinse.
44. În partea ce ţine de încasarea presupuselor cheltuieli de asistenţă juridică, a menţionat, că în şedinţa din 01 februarie 2024, după cum s-a stabilit, cînd au fost prezentate cheltuielile respective în sumă de 1 000 Euro, nici instanţa şi nici partea adversă nu a putut înţelege, iar intimata(reclamantă) nu a putut proba că aceste cheltuieli se referă anume la litigiul dat, or, actele prezentate nu se refereau nici la un contract de asistenţă juridică, mai mult cerinţa în cauză fiind neprobată, este de asemenea o cerinţă subsecventă cerinţelor de bază şi solicită să fie respinsă.
45. La cererea de apel declarată de către reprezentantul apelantei/reclamantei *****, avocatul Bostan Ina, reprezentantul apelantului/pîrît *****, avocatul

Nichitoi Iurie și administratorul SRL „Paulescu-Med”, ***** au prezentat referința, prin care și-a exprimat dezacordul cu argumentele expuse în cererea de apel, solicitînd respingerea acesteia.

Respectarea termenului de declarare a apelului:

46. În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
47. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 22 februarie 2024, iar cererea de apel a fost depusă de reprezentantul apelantei/reclamantei *****, avocatul Bostan Ina la 23 februarie 2024 și respectiv de către reprezentantul apelantului/pîrît *****, avocatul Nichitoi Iurie la 15 martie 2024, Colegiul civil constată că apelurile au fost declarate în termenul legal.

Poziţia părţilor în cadrul şedinţei de judecată:

48. Reprezentantul apelantei/reclamantei *****, avocatul Bostan Ina în ședința instanței de apel a susținut motivele de fapt și de drept invocate în cererea de apel și a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat, cu respingerea apelului declarat de *****.
49. Reprezentantul apelantului/pîrît *****, avocatul Nichitoi Iurie în şedinţa instanţei de apel a solicitat admiterea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe, pe care o consideră legală şi fondată.
50. Reprezentantul intimatei Asociația de Coproprietari în Condominiu nr. 55/407 în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, în pofida înștiințării sale legale, urmare a momentelor indicate și în corespundere cu prevederile art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței de apel.

51. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces şi a materialelor din dosar în coroborare cu cadrul legal pertinent aplicabil, Colegiul consideră apelul declarat de reprezentantul apelantului/pîrît *****, avocatul Nichitoi Iurie Untila Nicolae, reprezentat de avocatul Doroftei Roman drept neîntemeiat şi care urmează a fi respins, iar apelul depus de reprezentantul apelantei/reclamantei *****, avocatul Bostan Ina întemeiat și urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

52. În conformitate cu art. 385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre.
53. În temeiul art. 386 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanţa de apel, dacă concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanţele pricinii.
54. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea 7 multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
55. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
56. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
57. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).
58. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
59. Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind

singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

60. În opinia Colegiului, prima instanță, nu a ținut cont de aceste deziderate, nu a dat eficiență deplină tuturor circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, fapt ce a condus la adoptarea hotărârii, care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
61. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă, că în luna august 2016, ***** s-a adresat la medicul ***** pentru prestarea unor servicii stomatologice, iar în urma intervențiilor reclamanta a suferit o senzaţie de „descărcare electrică”, urmată de o hemoragie şi amorţeală. Astfel după poziţionarea a două implanturi pe hemiarcada superioară, pârâtul a prescris reclamantei un tratament medicamentos şi o vizită de control, iar pentru aceste servicii reclamanta a achitat suma de 3200 euro. Ulterior la o vizită de control medical, medicul ***** și-a continuat lucrările, iar în total pentru serviciile de tratament efectuate la această etapă, reclamanta a achitat suma de 5500 euro.
62. Ulterior, aflîndu-se în ***** și avînd dureri în zona de jos al bărbiei ***** s-a adresat la un medic stomatolog în orașul *****, *****, unde a fost operată de urgență.
63. Astfel, prin Relatarea opiniei medicului legal pe tema daunei persoanei cauzate ***** din 10 aprilie 2017, *****, medicul legal ***** concluzionează „ Tabloul clinic de care se plânge doamna Paulescu, cu anestezie la buza inferioară stânga și la barba în stânga, asociată cu hipersalivare, în lumina rezultatelor instrumentale al examenului TAC din 21 ianuarie 2017 (depășirea canalului mandibular) permite de a formula diagnoza clinică de leziune complete a nervului alveolar inferior stâng de origine iatrogenă culpabilă. Având în vedere cursul clinic, cu lipsa îmbunătățirii a sintomatologiei neplăcute de care se plânge și amplitudinea zonei afectate invariată, având în vedere perioada de timp scursă de la evenimentul culpabil care se discută, tabloul clinic actual concretizat se consider stabilizat, nu poate fi îmbunătățit clinic nici amendabil. Pe baza relatării anamnezice, din rezultatele instrumentale prezentate mai sus și din obiectivitățile registrate la sediul vizitei stomatologice, este o convergență de elemente care permit de a pune pe seamă, în termini de probabilitate calificată, leziunea nervoasă a nervului alveolar inferior stâng pe seama *****, care a avut loc în timpul intervenției de implantare din 2 august 2016” (f.d. 106-107).
64. Totodată, prin Recenzia medicului *****, medic chirurg, specialist în stomatologie, din 24 aprilie 2017 se constată că :„ Pacienta acuză parestezie și anestezie al hemibuzei stângi cu hipersalivare. A fost evidențiată prezența periimplantitei din cauza implanturilor din zona 15 și 16, implanturi instalate în

aceiași perioadă de inferiori. Analiz artefactului protezic inferior a evidenței distonțată hemiarcadei stângi prezentând un decalaj de circa 2 mm cu antagonistul. Testând potrivirea acestui artefact se relevă o înclinare care compromite stabilitatea. Analizele rapoartelor radiologice (TAC și ortopanoramică) succesive primei intervenții relevă o superare al canalului mandibular produs de tăieturi în timpul pregătirii locului pentru implantare. Superare care implică direct ramura mandibulară al trigemenului cu efect leziv verosimil". (f.d. 107-verso), Potrivit Foii de examinare secția consultativă Cabinet neurologie generală din 05.06.2018 eliberată de IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie, semnată de către medicul Grumeza Alexandru s-a stabilit diagnosticul final" Neuropatie trigeminală (leziune periferică ram III), cu dereglarea severă a funcțiilor. Sindrom algic neuropat persistent. Anestezie în hemibuza inferioară și zonei mentoniere pe stânga (f.d.123).

65. De asemenea prin Raportul de expertiză judiciară nr. 281 din 25 mai 2020, efectuată în comisie s-a ajuns la concluzia : "1.Reieșind din datele prezentate, la cet. ***** s-a constatat traumatizarea nervului alveolar inferior din stânga cu dereglarea severă a funcțiilor, ce corespunde incapacității permanente de muncă în volum de 25% și conforma cestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie. 2.Conform datelor documentelor medicale prezentate, leziunile corporale constatate au fost produse în rezultatul procedurilor efectuate la data de 02.08.2016 (extracția dinților 35, 37, 44, 45, rădăcinii dintelui 46 și instalarea implantelor la nivelul dinților 34, 35, 36, 38, 44, 45, 46). Între procedurile efectuate la data de 02.08.2016 și traumatizarea nervului alveolar inferior din stânga cu dereglarea severă a funcțiilor, se atestă legătură de cauzalitate directă. Traumatizarea nervului putea fi produsă accidental da fiind faptul că distanța dintre os disponibil era sub normele accesibile"(f.d 109-117).
66. Totodată, conform lectromiografieoi, efectuată de către medicul ***** la 25 octombrie 2022 s-a concluzionat: „ Hipestezie tactilă și dureroasă în teritoriul nervului alveolar inferior stâng cu capacitatea senzorială tactilă reziduală de 7 42,1% și durere de 41,6% față de buza dreaptă și superioară. Reflexul inhibitor MIR alterat prin stimularea teritoriului cutanat al nervului alveolar inferior stâng asociat cu un indiciu de Sp1și Sp2 pentru un stimul de 30 mA(în dreapta stabil la 15mA.Darte compatibile cu rezultatul stabilizat la suferinței axonale senzoriale a nervului alveolar inferior stâng"(f.d 133).
67. Înaintînd acțiunea împotriva pîrîților SRL „Paulescu-Med" şi *****, reclamanta ***** a solicitat repararea în mod solidar a prejudiciului material prin încasarea din contul pârâților a sumei de 29 602 euro, dobânzii de întârziere în sumă de 137,88 euro, prejudiciul moral în valoare de 50000 lei și a cheltuielilor de

asistență juridică în sumă de 1000 Euro.

68. Prima instanță fiind investită cu judecare cauzei în fond, prin hotărârea sa din 22 februarie 2024 a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasînd de la *****, în beneficiul *****, prejudiciul material în mărime de 9012 euro, dobânda de întârziere în mărime de 4137,22 euro, convertiți în valuta națională conform cursului BNM la data executării hotărârii, prejudiciul moral în mărime 10000 lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat de la *****, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 7729 lei.
69. Exprimându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, ***** și ***** au contestat-o cu apel, invocând argumentele expuse mai sus.
70. Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel reține că soluția a fost dată de instanța de fond fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei.
71. În contextul pretențiilor deduse judecății Colegiul judiciar consideră oportun de a reitera prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.
72. Conform art. 14 alin. (1) şi (2) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum şi beneficiul neobţinut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).
73. Conform art. 970 alin. (1) și (2) din Codul civil, prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părţi (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuţia convenită. Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură.
74. Conform art.1398 alin.(1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate (dreptul de proprietate, la viață, sănătate etc.). De aceea răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea

răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

75. Potrivit art. 5 din Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005, pacientul are a) asistenţă medicală gratuită în volumul stabilit de legislaţie;b) atitudine respectuoasă şi umană din partea prestatorului de servicii de sănătate, indiferent de vîrstă, sex, apartenenţă etnică, statut socioeconomic, convingeri politice şi religioase sau de oricare alte criterii protejate;) securitate a vieţii personale, integritate fizică, psihică şi morală, cu asigurarea discreţiei în timpul acordării serviciilor de sănătate;d) reducere a suferinţei şi atenuare a durerii, provocate de o îmbolnăvire şi/sau intervenţie medicală, prin toate metodele şi mijloacele legale disponibile, determinate de nivelul existent al ştiinţei medicale şi de posibilităţile reale ale prestatorului de servicii de sănătate;e) opinie medicală alternativă şi primirea recomandărilor altor specialişti, la solicitarea sa ori a reprezentantului său legal sau a rudei apropiate, în modul stabilit de legislaţie;f) asigurare de asistenţă medicală (obligatorie şi benevolă), în conformitate cu legislaţia;f1) măsuri preventive;g) informaţii cu privire la prestatorul de servicii de sănătate, profilul, volumul, calitatea, costul, inclusiv al celor suportate din contul fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală, şi modalitatea de prestare a serviciilor respective;h) examinare, tratament şi întreţinere în condiţii adecvate normelor sanitaro-igienice;i) informaţii exhaustive cu privire la propria sănătate, metodele de diagnostic, tratament şi recuperare, profilaxie, precum şi la riscul potenţial şi eficienţa terapeutică a acestora;j) informaţie completă privind factorii nocivi ai mediului ambiant;k) exprimare benevolă a consimţămîntului sau refuzului la intervenţie medicală şi la participare la cercetarea biomedicală (studiul clinic), în modul stabilit de prezenta lege şi de alte acte normative; l) acceptare sau refuz în ce priveşte efectuarea ritualurilor religioase în perioada spitalizării în instituţia medico-sanitară, dacă aceasta nu afectează activitatea ei şi nu provoacă prejudiciu moral altor pacienţi;m) asistenţă a avocatului sau a unui alt reprezentant în scopul protecţiei intereselor sale, în modul stabilit de legislaţie;n) informaţie privind rezultatele examinării plîngerilor şi solicitărilor, în modul stabilit de legislaţie; o) atacare, pe cale extrajudiciară şi judiciară, a acţiunilor lucrătorilor medicali şi ale altor prestatori ai serviciilor de sănătate, precum şi a funcţionarilor responsabili de garantarea asistenţei medicale şi a serviciilor aferente în volumul prevăzut de legislaţie;p) îngrijire terminală demnă de o fiinţă umană;q) despăgubire a daunelor aduse sănătăţii, conform legislaţiei;r) timpul necesar şi timpul rezervat acordării serviciilor de sănătate;

s) tratament personalizat şi inovaţii medicale, în funcţie de disponibilitatea sistemului de sănătate.

76. Potrivit art. 15 alin.(1) din Legea cu privire la drepturile şi responsabilităţile pacientului nr. 263- XVI din 27.10.2005, pacientul sau reprezentantul său poate ataca acţiunile prestatorilor de servicii de sănătate ce au condus la lezarea drepturilor individuale ale pacientului, precum şi acţiunile şi deciziile autorităţilor publice şi ale persoanelor cu funcţie de răspundere ce au condus la lezarea drepturilor lui sociale stabilite de legislaţie.
77. În conformitate cu art. 17 ale Legii cu privire la exercitarea profesiei de medic nr.264 din 27.10.2005, medicul este obligat: 1) Medicul este obligat: a) să respecte cu stricteţe drepturile şi interesele legitime ale pacientului şi să acţioneze exclusiv în beneficiul sănătăţii pacientului; a1) să nu admită discriminarea pacientului în acordarea asistenţei medicale; b) să-şi perfecţioneze în permanenţă cunoştinţele profesionale;c) să asigure tratamentul pînă la însănătoşirea pacientului sau pînă la trecerea lui în îngrijirea unui alt medic; d) să evite iatrogenia;e) să păstreze secretul informaţiilor personale de care a luat cunoştinţă în exercitarea profesiunii, cu excepţia cazurilor prevăzute de prezenta lege şi de legislaţia privind accesul la informaţii;f) să înceapă tratamentul numai după o examinare medicală efectuată personal, iar în cazuri excepţionale, de urgenţă, să dea indicaţii de tratament prin mijloacele de telecomunicaţie; g) să acorde primul ajutor medical de urgenţă, indiferent de timpul, locul şi de alte circumstanţe ale situaţiei; h) să ceară consimţământul pacientului pentru orice prestare medicală conform legislaţiei; i) să cunoască şi să exercite în permanenţă atribuţiile de serviciu; j) să consemneze refuzul pacientului pentru orice act medical; k) să informeze pacientul direct sau prin intermediul reprezentanţilor legali ori al rudelor lui apropiate despre starea sănătăţii acestuia; l) să respecte normele etice şi deontologice;m) să execute alte obligaţii prevăzute de legislaţie; n) să asigure accesul pacientului la tratament personalizat şi inovaţii medicale, în funcţie de disponibilităţile sistemului de sănătate. (1^1) Responsabilitatea pentru calitatea actului medical exercitat de către medicul rezident o poartă atît coordonatorul studiilor de rezidenţiat sau medicul specialist desemnat, cît şi medicul rezident, în conformitate cu actele normative aprobate de Guvern. (2) În executarea obligaţiilor sale profesionale, medicul nu este în drept să supună pacientul unui risc nejustificat, nici chiar cu acordul acestuia. (3) Se interzice satisfacerea rugăminţii bolnavului de a i se curma viaţa (eutanasierea). (4) Se interzice condiţionarea sau acceptarea plăţilor informale de la pacient, membrul de familie sau reprezentantul legal al acestuia în schimbul acordării asistenţei medicale prevăzute de legislaţie.
78. Potrivit art.18 al Legii cu privire la exercitarea profesii de medic nr.264 din 27.10.2005, raportul medic–pacient se întemeiază pe respect şi încredere

reciprocă, pe dreptul la opţiune al pacientului, exercitat conform legislaţiei în vigoare. (2) Medicul are responsabilitatea de a informa pacientul sau reprezentantul legal al acestuia în privinţa riscurilor asociate actului medical şi a opţiunii de a refuza actul medical. (3) Medicul este în drept să refuze efectuarea intervenţiei medicale (cu excepţia situaţiilor de urgenţă), readresînd pacientul unui alt medic, în următoarele cazuri excepţionale: a) în lipsa unei competenţe profesionale în domeniu sau a posibilităţilor tehnico-medicale necesare efectuării intervenţiei medicale; b) în cazul unor contradicţii între efectuarea intervenţiei medicale şi principiile etico-morale ale medicului; c) în cazul imposibilităţii creării unui contact terapeutic cu pacientul; d) în cazul în care pacientul, reprezentantul legal sau însoţitorii săi defăimează medicul sau manifestă faţă de el o atitudine agresivă ce prezintă pericol pentru sănătatea şi integritatea corporală a acestuia; e) în cazul depăşirii nivelului de risc profesional acceptabil.(4) În cazul realizării actului medical în care pacientul nu îşi poate exprima voinţa, iar reprezentantul legal al acestuia refuză actul medical necesar pentru salvarea vieţii pacientului, asistenţa medicală se acordă contrar voinţei lui, la decizia consiliului de medici. (5) În realizarea actului medical, medicul aplică standarde, protocoale clinice naţionale şi instituţionale, precum şi ghiduri în specialitatea respectivă aprobate de Ministerul Sănătăţii. (6) Aplicarea prevederilor alin.(5) nu substituie gândirea clinică a medicului şi nu se poate realiza în detrimentul sănătăţii pacientului. Precum rezultă din norma a citată se atestă că, în executarea obligațiilor sale profesionale, medicul nu este în drept să supună pacientul unui risc nejustificat, nici chiar cu acordul acestuia.

79. Prin intermediul acestor norme juridice, Colegiul judiciar observă că apelanta/reclamantă ***** se încadrează în noțiunea de pacient definită de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005.
80. Prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 199 din 27.06.2003 a fost aprobat Regulamentul de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale, este reglementat expres: pct. 3, 8 și 12 „Expertiza medico-legală a gravității leziunii corporale se efectuează numai în baza ordonanței în scris emisă de către ofițerul de urmărire penală, a procurorului sau hotărârii instanței judecătorești. (...) Efectuarea expertizei fără examinarea persoanei, în baza documentelor medicale autentice (fișa medicală a bolnavului de staționar, fișa medicală a bolnavului de ambulator etc.), se admite. (...). Determinarea și evaluarea deficiențelor în intervențiile medicale se efectuează numai în cadrul expertizei medico-legale în comisie”.
81. În contextul menționat, potrivit concluziilor Raportului de expertiză judiciară nr. 281 din 25 mai 2020 se atestă clar, că leziunile corporale constatate la ***** au fost produse în rezultatul procedurilor efectuate la data de 02 august 2016,

adică cele efectuate de către apelantul/pârâtul *****. Iar între procedurile efectuate la data de 02 august 2016 și traumatizarea nervului alveolar inferior din stânga cu dereglarea severă a funcțiilor, se atestă legătură de cauzalitate directă. De asemenea, în cadrul expertize medico-legale, experții judiciari au solicitat și consultația Șefului catedrei Chirurgie OMF și implantologie orală ”A.Guțun”, USMF N. Testemițeanu, doctorului habilitat în științe medicale dlui N. Chele, a cărui concluzie este expusă la pag. 7-8 a Raportului, concluzia fiind următoarea ”Simptoamele acuzate de pacientă au legătură directă cu intervenția efectuată.”

82. În virtutea obligației și normelor de drept menționate, la caz s-a constatat cu certitudine faptul, că medicul *****, neluând în considerație și nefăcând o evaluare adecvată a riscurilor, în special necesitatea de a evalua distanța între creasta alveolară interioară și acoperișul canalului mandibular, a purces la intervenția de implantare, contrar prevederilor art. 17 alin. (1) lit. a), h) și k) al Legii nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005, care impune fără echivoc diligentă și prudență maximă din partea prestatorilor de servicii medicale, provocând leziunea nervoasă a nervului alveolar inferior stâng.
83. Ca urmare prin acțiunile medicale a încălcat prevederile art. 3 lit. b) ale Legii 264 din 27.10.2005 (în vigoarea la momentul efectuării acțiunilor medicale) care statuează principiile generale ale exercitării profesiunii de medic, printre care competența, responsabilitatea profesională a medicului şi înzestrarea lui cu înalte calităţi etico-morale, respectarea principiului “nu dăuna”. Or art. 17 alin. (1) lit. a); h) și k) al Legii nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 impune fără echivoc diligență și prudență maximă din partea prestatorilor de servicii medicale.
84. Cu privire la condiția vinovăției din cadrul răspunderii civile delictuale, aceasta are un caracter dependent, marcat cu claritate atât de condiția faptei ilicite, cât și de aceea a raportului de cauzalitate între cea din urmă și prejudiciu.
85. Astfel, conform art. 1403 alin. (1) din Codul civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăţie de prepusul său în funcţiile care i s-au încredinţat. Art. 1398 din Codul civil nu enumeră tipurile de vinovăție, totuși, având în vedere o interpretare sistemică a legislației civile raportată la art. 603 alin. (1) din Codul civil, aceasta poate fi numai pentru dol (intenție) sau culpă (imprudență sau neglijență). Dacă în primul caz nu există dificultăți de definire, atunci în cazul unei fapte ce este comisă din imprudență, autorul prevede urmarea păgubitoare a activității lui, dar crede și speră că ea nu va interveni, iar atunci când prejudiciul se produce din cauza unei activități neglijente, autorul nu prevede consecința, deși trebuia și putea să o prevadă.
86. În ceea ce priveşte fundamentarea răspunderii medicale pe noţiunea de „eroare medicală”, / malpraxis /Legea nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005 se limitează

la o definiţie sumară a acesteia, respectiv o prezintă ca pe o activitate sau inactivitate conştientă a prestatorului de servicii de sănătate, soldată cu moartea sau dauna cauzată sănătăţii pacientului din imprudenţă, neglijenţă sau lipsă de profesionalism.

87. Sub acest aspect, situația din litigiu se încadrează la categoria de responsabilitate medicală, care, în sensul larg, excede limitele noțiunii de eroare medicală, fiind reglementată expres în art. 17 și 18 din legea citată. O altă interpretare și abordare decât cea prezentată ar conduce la încălcarea obligațiilor procedurale asumate de statul nostru în temeiul art. 8 din C.E.D.O.
88. Referitor la prejudiciul suportat de apelanta/reclamantă *****, Colegiul judiciar observă că aceasta a solicitat încasarea prejudiciul material în cuantum de 29 602 de euro, a dobînzii de întîrziere în sumă de 137,88 de euro și un prejudiciu moral de 50 000 lei. Astfel, dacă mărimea compensației pentru prejudiciul moral trebuie estimată în baza art. 1423 alin. (1) din Codul civil, atunci la evaluarea prejudiciului material părțile au obligația procedurală de a prezenta, în general, înscrisuri care să corespundă criteriului de pertinență, admisibilitate și autenticitate.
89. Potrivit art. 19 alin. (1), (2), (3), (5) CC, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. în cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.
90. Din materialele cauzei urmează, că apelanta/reclamantă ***** s-a adresat ********** pentru efectuarea unui tratament stomatologic complex, ce urma să se finalizeze cu protezarea fixă a dinţilor pe ambele arcade, astfel, rezultatul final al întregului tratament stomatologic ar fi trebuit să fie finalizat cu protezarea dinţilor şi restabilirea fiabilă şi calitativă a integrităţii dentiţiei.
91. La caz însă s-a stabilit, că la 04.07.2022 din cauza durerilor apelanta/reclamantă ***** s-a prezentat specialistului în chirurgia dentară unde medicul a constatat că „în timpul examenului medical a fost depistat un abces care afectează sistemul în zona 37 care a fost deci îndepărtat”, fapt confirmat prin Concluzia medicului chirurg, specialist în chirurgia dentară dct. ***** din 04.07.2022 (f.d.

124-127, vol.I), urmare a acestor constatări ***** a fost supusă unui tratament.

92. Cu referire la încasarea sumei în mărime de 5500 euro, ce reprezintă costul serviciilor stomatologice prestate apelantei/reclamantei *****, instanța de apel reține că acestea sunt confirmate prin înscrisurile anexate, or, prin Declarația pârâtului ***** depuse în fața Organului de Urmărire Penală (f.d. 23), dar și din explicațiile date de ***** în ședința de judecată din 01 februarie 2024, ultimul a recunoscut primirea banilor în mărime totală de 5500 euro de la ***** pentru serviciile/intervențiile stomatologice efectuate.

93. Referitor la solicitarea sumei în mărime de 3512 Euro, ce reprezintă cheltuielile suportate de către reclamantă ulterior intervenției medicale efectuate de către medicul *****, acestea se confirmă prin: 1 054 lei (echivalentul a 49,24 euro, conform cursului BNM din 21.08.2021) ce reprezintă prețul medicamentelor procurate conform rețetelor medicale din 09.09.2016 și 05.02.2017; 782 euro - pentru 15 ședințe în or. ***** de acupunctură și electroterapie pentru parestezie pe partea dreaptă a bărbie și buzei; 1114 uro, formate din suma de 362 euro pentru servicii stomatologice obturare medie 35 și 36, precum și 752 euro pentru vizita la medic și consultarea stomatologică medico- legală; 915 euro - vizită și raportul medico-legal în temă de responsabilitate medicală; 76 euro - radiografie din 18.11.2016 și 02.03.2017; 152 euro - extragerea șurubului de fixare, banda și sutura la data de 04.04.2017; 162 euro - investigație din 21.01.2017 pentru TC ConeBeam Arcata Signola Cartaceo și 25 Euro pentru medicamente procurate în urma investigației; 286 euro - cheltuieli de transport (f.d. 27-48).

94. Cu referire la suma de 20 540 euro, ce reprezintă costul serviciilor viitoare legate de tratament, instanța de apel a reținut Relatarea opiniei medicului legal pe tema daunei cauzate ***** din 10 aprilie 2017 din care rezidă, că aceasta urmează să suporte cheltuieli viitoare, acest fapt fiind o constatare certă a medicului legist care, la evaluarea daunei patrimoniale indică „pe lângă cheltuielile sanitare documentate, vor fi necesare viitoare cheltuieli legate de tratamentul unei periimplantite evidenţiate pe arcada superioară dreapta şi refacerea artefactului al arcadei inferioare în regiunea instabilităţii evidente şi a distonanţei invincibile cu cea superioară omolaterală”. Reieşind din faptul că la momentul examinării pacientei starea sănătăţii era una imprevizibilă şi instabilă, dr. ***** ca şi concluzie a indicat că „Cotaţia de preţ ar putea suferi schimbări pe durata tratamentului în urma schimbărilor imprevizibile a planului de tratament” (f.d. 102-108, vol.I).

95. Cu referire la acest aspect, Completul a reținut, că la 04.07.2022 din cauza durerilor apelanta/reclamantă ***** s-a prezentat specialistului în chirurgia dentară unde medicul a constatat că „în timpul examenului medical a fost depistat un abces care afectează sistemul în zona 37, care a

fost deci îndepărtat". Urmare a acestor constatări dna ***** a fost supusă unui tratament care a costat-o 9 902, 00 euro, fapt confirmat prin Concluzia medicului chirurg, specialistîn chirurgia dentară dct. ***** din 04.07.2022 (f.d. 124-127) şi Factura nr. 276 din 07.07.2022 (f.d. 126-127) şi ordinul de transfer din 14.07.2022 (f.d. 129) și care este în legătură directă cu intervenția apelantului/pîrît ***** din august 2016, fiind vorba de dintele 37 care a fost implantat greșit şi prin care s-a supurat canalul mandibular, afectând nervul alveolar. Acest fapt fiind confirmat prin Relatarea opiniei medicului legal ***** pe tema daunei persoanei cauzate dnei ***** din 10 aprilie 2017, ***** (f.d. 102-107); Concluzia de la medicul *****, medic chirurg, specialist în stomatologie, din 24 aprilie 2017, în care este constatat „examenul obiectiv însoţit de investigaţia radiograficâ a pus în evidenţă prezenţa a două implanturi în zonele 37 şi 34 care depăşesc marginea superioară al canalului m andibular... a fost evidenţiată prezenţa priimplantitei din cauza implanturilor din zona 15 şi 16, implanturi instalate în aceiaşi periadă) (f.d. 108); Raportul de expertiză judiciară nr. 281 din 25 mai 2020 efectuată în comisie (f.d. 109-117): Concluzia 2 „Conform datelor documentelor medicale prezentate, leziunile corporale constatate au fost produse în rezultatul procedurilor efectuate la data de 02.08.2016 (extracţia dinţilor 35, 37, 44, 45, rădăcinii dintelui 46 şi instalarea implantelor la nivelul dinţilor 34, 35, 36, 38, 44, 45, 46).

96. Astfel, suma de 20 540 Euro reprezintă costul serviciilor viitoare legate de tratamentul preimplantitei evidenţiate pe arcada superioară dreaptă şi refacerea artefactului arcadei inferioare, tratament obligatoriu pentru refacerea sănătăţii apelantei (f.d. 49-50).
97. Corespunzător, în circumstanțele expuse, Colegiul judiciar conchide de a admite pretenția din acțiune privind repararea prejudiciului material și a încasa, în mod solidar, de la SRL"PAULESCU-MED" și *****, în beneficiul *****, prejudiciul material în mărime de 29602,00 euro, convertiți în valuta națională conform cursului BNM la data executării hotărârii
98. În mod concomitent, Colegiul judiciar consideră eronată concluzia instanței de fond, precum că cerința înaintată privind încasare solidară a prejudiciului material și de SRL „Paulescu -Med" nu are suport legal, prin prisma prevederilor art.530 Cod civil, responsabilitatea de reparare a prejudiciului cauzat revenind doar medicul *****. Or, potrivit art. 1 alin. (2) din legea sus - citată, responsabili sunt atât instituţiile medico-sanitare, indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare, cât medicii şi alţi specialişti în domeniu, abilitate cu dreptul de a practica anumite genuri de activitate medicală

99. Cu referire la cerința privind încasarea în mod solidar de la SRL ”Paulescu-Med”și ***** a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, Colegiul judiciar reține, că potrivit art. 1422 Codul Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.
100. Conform art. 1423 din Codul Civil, mărimea compensaţiei pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această compensare poate aduce satisfacţie persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, precum şi statutul social al persoanei vătămate.
101. Raportând aceste principii generale la situaţia de fapt, Colegiul judiciar atestăî faptul, că tratamentul stomatologic al medicului ***** produs în perioada august 2016- 2017 a avut consecinţe negative, provocîndu-i apelantei o traumă fizică şi psihică ireversibilă, concretizată în durerea fizică pe care a presupus-o procesul de vindecare, în suferinţa psihică generată de tratamentele şi intervenţiile la care a fost supusă aceasta, în consecinţele pe termen lung ale leziunilor suferite, astfel cum acestea sunt confirmate inclusiv de raportul de expertiză medico-legală, de faptul că aceasta încă are dificultăţi de mastecare şi hipersalivaţie, deşi a trecut mai bine de şapte ani din momentul intervenţiei.
102. Efectuând evaluarea în mod echitabil, Colegiul civil consideră suma de 50 000 lei pentru repararea prejudiciului moral, solicitat de către apelanta/reclamantă *****, constituie o satisfacție echitabilă suferințelor psihice suportate de către aceasta, astfel, cerința privind încasarea prejudiciului moral este întemeiată și urmează a fi admisă integral.
103. În acest sens instanța de apel remarcă, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky vs Regatul Unit al Marii

Britanii și al Irlandei de Nord, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor social ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

104. Referitor la cerința privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 137,88 de euro instanța de apel reține, prevederile art.942 alin.(1) și (2) Cod civil, care reglementează că în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale. Rata dobînzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadenţă obligaţia pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.
105. La caz Colegiul judiciar a reținut, că apelanta/reclamantă ***** a solicitat încasarea unei dobînzii de întîrziere în sumă de 14128,22 Euro, calculată pentru perioada 06.08.2021-31.01.2024.
106. În context, instanța de apel notează, că dobânda de întârziere urmează a fi încasată de la data punerii debitorului în întârziere.
107. Completul judiciar remarcă, că conform calculului dobînzii de întîrziere, prezentat de către apelanta/reclamantă ***** rezidă, că dobânda de întârziere s-a calculat din suma de 29602 Euro, care include și suma de 20540 Euro, ce reprezintă costul serviciilor de tratament viitoare legate de tratamentul preimplantației evidențiate pe arcada superioară dreaptă și refacerea artefactului arcadiei inferioare.
108. În circumstanţele expuse, Colegiul judiciar conchide despre necesitate respingerii pretenției enunțate, or, dobînda de întîrziere reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întîrzierea executării obligaţiilor, care urmează să fie lichidă și exigibilă.
109. Colegiul civil nu poate reține alegațiile apelantului/pîrît *****, precum că pretențiile apelantei/reclamante ***** cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 3512 Euro, ce reprezintă cheltuielile suportate de către aceasta ulterior intervenției medicale efectuate de către medicul ***** și a prejudiciului moral sunt imprescriptibile, pe motiv că ultima avea dreptul să solicite repararea prejudiciului de 3512 Euro despre care a aflat în perioada anterioară intentării acțiunii, dar nu mai mare de 3 ani(2017-2020), pe cînd acțiunea a fost înaintată la data de 14 decembrie 2021.

110. În context, Colegiul judiciar notează, că potrivit art. art.272 alin.(1) Codul civil (în redacția Legii de pînă la 01.03.2019), termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.
111. Potrivit art. 267 alin.(1) Codul civil(în redacția Legii din 01.03.2019), termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.
112. La caz Colegiul judiciar menționează, că pretențiile apelantei/reclamante ***** cu privire la repararea prejudiciului material nu pot fi considerate tardive, ori soluția pe cazul plîngerii cet.***** pe faptul acțiunilor pretins a fi ilegale ale medicului stomatolog ***** a fost emisă la 10 septembrie 2020, în ordine penală(f.d.118-122, vol.I), respectiv acţiunea înaintată la 14 decembrie 2021 de către ***** împotriva lui ***** și SRL ,,Paulescu-Med" privind repararea prejudiciului, a fost realizată în interiorul termenului prevăzut de art.267 alin.(l) Cod civil, în coraborare cu art.272 Cod civil.
113. Potrivit art. 82 al Codului de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.
114. Conform art.94 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părţii care a avut cîştig de cauză toate cheltuielile de judecată.
115. În conformitate cu prevederile art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. (11) Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.
116. Astfel, pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de apel pentru a face o apreciere corectă va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul şi munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența; în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; natura şi durata relației dintre avocat şi client; experiența, reputația şi abilitatea avocatului; justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.
117. Jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor omului, învestită fiind cu soluţionarea pretenţiilor la rambursarea cheltuielilor de judecată, în care sunt

cuprinse şi onorarii avocaţiale, a statuat că acestea urmează a fi recuperate numai în măsura în care constituie cheltuieli necesare care au fost în mod real făcute în limita unui cuantum rezonabil. Stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție (Manole și alții c. Moldovei, 13/07/2010, § 11). Pe de altă parte, dacă cauza este repetitivă și există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate, CtEDO a acordat o compensație mai mică pentru asistența juridică (Oprea c. Moldovei, 21/12/2010, § 55).

118. La caz s-a reținut, că pe parcursul examinării litigiului apelanta/reclamantă ***** a fost asistată și reprezentată în instanța de judecată de către avocatul Corina Digore, ce acționează în temeiul mandatului nr. 1172117 din 03.06.2021(f.d 2), precum și de către avocatul Bostan Ina, ce acționează în temeiul mandatului nr. 1461754 din 16 februarie 2023.(f.d 82), iar pentru serviciile de asistență juridică au fost suportate cheltuieli în mărime de una mie euro echivalentul a 19665,30 lei, confirmate prin ordinul de plată în valută străină din 03 mai 2022(f.d 185-187).
119. Astfel, raportat la complexitatea cauzei, ținînd cont de faptul, că acest caz este unul complex, avînd interacțiuni interdisciplinare, la caz cu cel medical, care necesită o pregătire suplimentară în vederea pregătirii strategiilor de apărarea, modul în care avocații au asigurat apărarea apelantei/reclamante şi activitatea desfăşurată în acest sens, faptul că acțiunea a fost admisă în parte, instanţa de apel apreciază cuantumul cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 15000,00 lei, care nu contravin practicii CEDO și nu sunt nepotrivit de mari în raport de obiectul cauzei, precum și de complexitatea procesului, or, suma de 1000 Euro, solicitată nu constituie un cuantum rezonabil.
120. Potrivit art. 98 Cod de procedură civilă: (1) Cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de 17 plata cheltuielilor de judecată.(2) În caz de respingere a acţiunii, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanţă, precum şi taxa de stat, se încasează la buget de la reclamant dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată. (3) Dacă acţiunea a fost admisă parţial, iar pârâtul este scutit de plata cheltuielilor de judecată, cheltuielile de judecare a cauzei suportate de instanţă se încasează la buget de la reclamant, dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată, proporţional părţii respinse din acţiune.
121. Reținând că acțiunea reclamantei ***** va fi admisă parțial, instanța de apel consideră necesar de a încasa în mod solidar, de la SRL”PAULESCU-MED” și *****, în beneficiul statului, taxa de stat pentru examinarea cererii de

chemare în judecată în mărime de 17924,86 lei, proporțional părții admise din pretenții.

122. În final, din considerentele descrise și anterior enunțate, având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță, dar au fost apreciate greșit, la fel și normele de drept material au fost aplicate incorect și nu este necesară verificarea suplimentară a unor dovezi, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelantul *****, a admite cererea de apel declarată de apelanta *****, a casa hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 februarie 2024 și a pronunța o nouă hotărâre, de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), c), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E:

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelantul *****.

Se admite cererea de apel declarată de apelanta *****.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 22 februarie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de *****.

Se încasează, în mod solidar, de la SRL”PAULESCU-MED” și *****, în beneficiul *****, prejudiciul material în mărime de 29602,00 euro, convertiți în valuta națională conform cursului BNM la data executării hotărârii, prejudiciul moral în mărime 50000,00 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 15000,00 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată în partea încasării dobânzii de întârziere și în partea ce excede suma privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, se respinge, ca fiind neîntemeiată.

Se încasează, în mod solidar, de la SRL”PAULESCU-MED” și *****, în beneficiul statului, taxa de stat pentru examinarea cererii de chemare în judecată în mărime de 17924,86 lei.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Lucia Bagrin